

Emilio López López "Milio d'A Roda"

"Milio d'A Roda"

↓ Manuel García-Galano

"Milio d'a Roda" Así firmaba a súa obra literaria y as súas colaboracións periódicas Emilio López López, un vecín d'aquella localidá tapiega que moría el 13 d'agosto de 1929 –hai, pois, setenta anos– y condo contaba nomáis veintitrés. A pesar de lo novo qu'era xa dera abondas probas da súa capacidá intelectual y dotes artísticas, por certo mui pouco comúis, y que mallograría úa morte tan prematura.

Era Milio el último de varios ermaos que tamén moriran sendo inda mui neníos, llevados ún tras d'outro, pollo visto, por un mal qu'estonces acababa cuase dafeito cuas familias unde apousaba, y que tamén acabaría con él.

A os veinte anos fórase camín de Barcelona pra cultivar y desenvolver alló as súas cualidades prá literatura y pral dibuxo, xa que na Roda é sabido que nun tía campo pra fello. Os poucos datos que temos nun nos dan muita lluz das súas actividades na ciudá condal, pro sí sabemos que llougo piyaría relación con outra xente que tamén participaba das súas aficións, y á vez qu'asistía a úa escola pra miyorar os sous coñecementos nas materias citadas, axina llogróu que ye insertasen colaboracións en revistas (concretamente sabemós d'úa chamada *El Rosal*) nas qu'aparecen aportacións súas tanto en prosa como en verso, del qu'era un verdadeiro apasionado, así como tamén dibuxos. En algúa d'ellas, al pé del sou nome, aparece, ás veces, a mención "dibujante y poeta".

Nun hai máis remedio que queixarse de que se conserve mui pouca da súa obra literaria y cuase ningúa da de dibuxante ou pintor, que tamén lo era. D'esta última, a máis conocida nel llugar era un telón de boca pral escenario da sala del *Centro de Instruc-*

ción y Recreo, del que Milio fora ún dos impulsores, y que pintóu al óleo espresamente con ese destino. Recoyía úa panorámica da Roda, vista dende As Fontás, enmarcada nel contorno d'un óvalo, con varios temas alegóricos y espresións referidas á cultura. Este telón, lamentablemente, desapareceu durante a guerra civil del chamado "salón de riba" (a nova sede da sociedade), pode que desfeito polla ignorancia d'algún ou algús gamberros.

A ignorancia, outra das preocupacións de Milio que, precisamente aludindo a ella, y pra ser llido na sesión inaugural del *Centro de Instrucción y Recreo*, xa compuxera un poema del qu'entresacamos estas estrofas:

*"Por las tinieblas cegado
y por la duda aterido
al ignorante el sonido
más leve le da cuidado;
le da miedo lo creado
y lo que nunca lo fué,
donde nada hay todo ve
y nada ve donde hay todo,
y el mísero, de ese modo,
sufre sin saber por qué".*

Da lectura da pouca obra poética de Milio que se conserva parece colexirse qu’era úa mente a miúdo atormentada, doliosa, con un pensamento que, ás veces, debe agobiallo: el da morte. ¿Era un presentimento?, ¿era el mal recordo da calamidá que yes cayera na casa? Nun lo sabemos, pro chama el atención que xa na qu’él titula “Mi primera poesía”, fechada nel ano 1920, ou seña, condo nomáis tía catorce anos, y dedicada “a úa nena”, xunto ás lóxicas estrofas d’un rapaz namorado, escribe estas outras:

*“¿Quién sabe si esta esperanza
será la Parca homicida
que, al cortar mi malandanza,
siegue el hilo de mi vida”.*

Ou aquela outra, titulada “El desdeñado”, escrita en 1921, qu’acaba d’este xeito:

*“¡Estoy loco, mi muerte se aproxima,
nadie mi vértigo detener osa,
delante de mis pies veo ya la sima
triste, oscura y macabra de la fosa”.*

Nun cabe duda de qu’a os sous quince anos que contaba estonces, tía pensamentos que nun eran os propios da súa edá, sinón os d’úa mente afrixida, que siguen, de vez en condo, aparecendo na súa obra poética y que tein reflexo claro nel poema “El enigma”, que fecha en 1927, y que dedica a súa madre, en recordo del feito de que condo él chegaba a este mundo deixábalo el ermao que lo precedera; y escribe estas, entre outras, doliosas estrofas:

*“Tal vez aquesta mi tristura
tuvo su origen en caer
sobre mi hogar la desventura
precisamente al yo nacer”.*

Deixando este aspecto dos sentimentos que se reflexan na poesía de Milio, na que tamén tein sito outros temas y outras preocupacións non tan tráxicas, diremos que ta claro qu’era un home d’ideas avanzadas, mui avanzadas, y a rebeldía escontra das desigualdades da sociedade y os impulsos da mocedad pra queixarse das inxusticias ou fustigallas, quedan ben patentes nos sous escritos condo fala de “lo desconsolador que es el estado actual de España”, ou a súa preocupación “por esas multitudes privadas del trabajo, del pan...”, y cousas así.

Na Roda acoudiyaba un grupo d’homes dos que, sin duda, era “a cabeza pensante”, que boutizaron como *Os del seis*, xa qu’eran seis os integrantes, cos que se cartía dende Barcelona, tratando de daryes consejos nos desacordos que parece que tein al faltaryes él, aunque yes pon por delante a súa pouca esperencia —“con ventiún años de vida y uno de mundo...” yes diz—, pro vese que ye fain caso y que someten al sou bon xucio as súas queixas. Con algús d’ellos formara un cuadro artístico (era un namorado

del teatro) y puxera os cimentos del *Centro de Instrucción y Recreo*, y pode que tamén discutiran temas sociales, políticos y culturales qu’aniaban na súa mente, sempre esmolida por úa sociedad que nun ye gustaba.

Hai nas cartas de Milio, aunque poucas, algúa expresión na nosa fala, como condo diz: “¡quita d’ei, ho” ou el título da poesía xa referida dedicada “a úa nena”, y tamén a firma dos sous traballos literarios: “Milio d’a Roda”.

Ún dos poucos apuntes que se conservan da faceta pictórica de Milio: un retrato de Jose María Rondello.

Xa, pr’acabar, diremos que foron notables os versos satíricos, verdadeiros alfilerazos, que se cruzaron entre xente de Tapia y él condo rodenses y tapiegos s’enzararon discutindo si el trazado del ferrocarril Ferrol-Xixón debería ferse por un sito ou por outro, y nos que queda ben patente el inxenio de Milio.

Nun é el noso propósito fer un análisis, nin siquiera someiro, da súa obra literaria (el máis d’ella desconocidá, como xa se dixó); daquén con máis capacidade lo feirá. A intención é nomáis a de rescatar el recordo d’un home pouco conocido y —como el tempo todo lo vai esmorecendo— pois hasta cuase esqueicidó.